

- c) Eszter elvállalja a feladatot, böjtöl
 - d) Lakomára hívja a királyt Hámánnal együtt
4. Hámán bukása 5:9 – 7:10
- a) Hámán Márdokeus életére tör
 - b) A királynak eszébe jut, hogy Márdokeus nem kapott jutalmat
 - c) Hámánnak kell Márdokeust ünnepeltetni
 - d) Eszter felfedi származását és leleplezi Hámán tervét
 - e) Hámánt felakasztják
5. A zsidók győzelme ellenségeik felett 8:1 – 10:3
- a) Hámán rendeletét nem lehet visszavonni, új rendelet adatik
 - b) A zsidók szabadulása és ünnepe
 - c) A purim ünnepének elrendelése
 - d) Márdokeus magas tisztséget kap

A Biblia

az európai kultúrában

2015. MÁJUS 4.

ESZTER KÖNYVE

Zarkáné Teremy Krisztina

14.

A könyv címe: Eszter könyve címként a történet szépségéről, hitből fakadó bátorságáról híressé vált főhősének nevét viseli. Eredeti héber neve ugyan **Hadassza** (lásd Eszter 2:7) volt, ami azt jelenti: *mirtusz*. A perzsa uralkodó, **Ahasvérus**, más néven **Xerxész** udvarába bekerülve veszi fel a perzsa **Eszter** nevet, aminek jelentése: *csillag*.

A könyv szerzője és keletkezési ideje: A könyv szerzője ismeretlen. Minden bizonnyal olyan ember írhatta Eszter könyvét, aki egyrészt a zsidó nép jólétét igen fontosnak tartotta, tehát e nép tagja lehetett, másrészt jól ismerte a perzsa udvari szokásokat, törvényeket is. Számos perzsa szó szerepel a könyvben, ami szintén arra utal, hogy a szerző nem Júdeában, hanem Perzsiában élt. Ezek alapján tehát Ezsdrás, Nehémiás, sőt a könyv egyik szereplője, Eszter unokatestvére/nevelőapja, Márdokeus is szóba jöhet, mint lehetséges szerző. Azt tehát nem tudjuk teljes bizonyossággal megállapítani, hogy ki lehetett a könyv szerzője, de minden bizonnyal a szerző a leírt események időpontjában Súsán városában élt, és személyesen ismerte a szereplőket, történetet. Az első közvetett utalás Eszter könyvére Kr. e. II. századból maradt fenn, 2 Makkabeusok 15:36-ban, amely említést tesz „Márdokeus napjai”-ról. A történet egészére Josephus írásaiban található az első utalás (Kr. u. I. sz.).

A könyv érdekessége: Olyan ószövetségi kanonikus könyv, amelyben nem szerepel Isten neve, a lehető legkevesebb utalást tesz a zsidó vallási szokásokra és ceremóniákra. Burkoltan azonban Isten áll az események középpontjában, mintegy sejtetve, hogy a könyv szerzője nem a külső vallásosságra, annak látványos mutogatására törekedett, de mélyen vallásos érzelmű, élő hitű ember volt.

Eszter könyvét nem találták meg a qumráni tekercsek között, noha népszerű, gyakran olvasott könyve volt a héber kánonnak. Annak az öt tekercsnek az egyike, amelyeket felolvastak az évenkénti öt nagy ünnepen: Énekek éneke, Ruth könyve, Jeremiás siralmi, Prédikátor könyve és Eszter könyve. Eszter könyvét az év utolsó ünnepén, a **purim ünnepen** olvasták fel. A könyv beszámol az ünnep elrendelésének háttéréről. A *purim* mára már csaknem teljesen világi ünnepé vált, és a mulatság jellemzi.

A rabbik a *Talmuddal* egyenrangúnak tekintették Eszter könyvét, minden bizonnyal a zsidók elleni számos keserű bíráló ellensúlyozásaként.

Foglalkozik Eszter könyve a már az ókorban fel-fellobbanó antiszemizmus problémájával, de nem etnikai problémaként mutatja be, inkább úgy, mint az Isten népe elleni gyűlöletet, amit Isten nem néz jó szemmel.

A Szentírás **nem szentesíti a bosszút**. A könyv, mintegy éles tükröt tartva, hitelen említést tesz a rettegésből felszabadult nép kegyetlen, véres bosszújáról is. A Szentírás tanítása szerint Isten előjoga a bosszúállás (5Mózes 32:35; Róma 12:19) Jézus pedig így fogalmazott: „Akik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniük” (Máté 26:52). Éppen emiatt számos keresztény teológus bírálta a könyvet, pl. **Luther**: „Bárcsak egyáltalán ne létezne ez a könyv!”

A könyv röviden ugyan, de érinti a nők helyzetét – szerepét az ókori Perzsa Birodalom társadalmában. A történet elején Vásti királyné megbüntetését azzal indokolják a tanácsadók, hogy a szigorú ítélet az egész birodalomban megerősíti a férjek hatalmát. Erre szinte a legmerészebb írói fantáziát is túlszárnyalja a történet végkifejlete: éppen egy másik asszony lesz az, aki a cselszövő férfi büntetését előidéz, de nem a harcos feminizmus módszereivel. Galata 3:28 szellemében tehát Isten előtt nincs különbség férfi és nő megítélése között; Isten nem áll az elnyomók pártjára.

A könyv üzenete a mai embernek: A védtelenek elleni, kivédhetetlenek tűnő cselszövés különböző fondorlatai kudarcot vallanak, mert **Isten kézben tartja** az egész világ történelmét, beleértve az egyes ember életének eseményeit is. A gőgös, büszke, irigy **cselszövő alul marad** és megszégyenül, a szerény és becsületes ember, **aki Istenben bíz, végül felemelkedik**. Isten bölcsé teszi azt, aki nem önmagában, hanem az Úrban bíz.

A szépség, a pompa, gazdagság, hatalom **nem életcél hanem eszköz**, amit Isten megadhat annak, aki teljesen az Úrra és nem emberi fondorlatokra bízta magát.

A könyv cselekményének vázlatja:

1. Eszter Perzsia királynője lesz 1:1 – 2:20
 - a) Vásti nem teljesíti a király kérését a nagy ünnep idején
 - b) Vástit megfosztják királynői címétől
 - c) Új királynőt keresnek – Eszter fejére kerül a korona
2. Hámán terve a zsidók ellen 2:21 – 3:15
 - a) Márdokeus leleplezi a király elleni merényletet
 - b) Márdokeus kiváltja Hámán gyűlöletét
 - c) Hámán ráveszi a királyt a lázadással vádolt nép kiirtására
3. Eszter közbelépése 4:1 – 5:8
 - a) A zsidók értesülnek a rendeletről, böjtölnek
 - b) Márdokeus Eszterhez fordul: „Ki tudja, talán e mostani időért jutottál királyságra” 4:14